

Betænkning

over

- I. forslag til lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.,
 II. forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer og
 III. forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutters rentemarginal.

(Afgivet af erhvervsudvalget den 18. august 1976).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med handelsministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget. Et af udvalgets spørgsmål er tillige med handelsministerens svar optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danmarks Sparekasseforening,
 Den danske Bankforening og
 Håndværksrådet.

Håndværksrådet har tillige haft foretræde for udvalget.

Ad I. forslag til lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.

Handelsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag til lovforslagets § 1, stk. 3, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger. Udvalget kan tiltræde dette ændringsforslag.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets, det radikale venstres, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med det af handelsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovfor-

slaget til *forkastelse* med følgende begrundelse:

De tre erhvervsfjendtlige love om begrænsning af udbytter og vederlag m. v., priser og avancer samt om rentemarginalen er i det hektiske miniforligsdøgn halvhjertet blevet hastet gennem erhvervsudvalget.

Forslagenes fremkomst må først og fremmest ses i lyset af den tilstræbte psykologiske virkning over for lønmodtagerne, når disse skal sluge de bitre indkomstoppolitiske nulløsninger.

Forslagenes erhvervsskadelige virkninger er kommet tydeligt frem under udvalgsbehandlingen, og da de udgør en yderligere forstærkning af hele den restriktions- og administrationsplage, der efterhånden har gjort hele det danske erhvervsliv ukampdygtigt, havde det været ønskeligt, om et flertal af partier kunne have støttet fremskridtspartiet i afvisning af lovene eller i det mindste en lempelse til gavn for konkurrenceevnen.

Fremskridtspartiet beklager den moral, der ligger bag ved fremsættelsen af tre sådanne forslag, der ikke alene rammer vilkårligt og uretfærdigt, men som ydermere er fulde af omgåelsesmuligheder. Det er politisk røgsløringstaktik, som dansk politik forhåbentlig snart skal være foruden.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) kan ikke medvirke til lovens gennemførelse.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer.

Udvalget har med handelsministeren drøftet den nærmere forståelse af ordene „den

indkomstpolitiske målsætning for samfundet som helhed“ i § 1, nr. 1. Ministeren har bekræftet, at denne bestemmelse skal ses i lyset af det af regeringen fremlagte indkomstpolitiske program, som bl. a. indebærer, at der må tages et særligt hensyn til befolkningsgrupper med lavere indkomster, men at der på den anden side må vises særlig tilbageholdenhed med hensyn til lønregulering for de højere lønnede. Samme hensyn må tages over for de selvstændige erhvervsdrivende, således at der anvendes en forskellig målestok for lavindkomstgrupper og højindkomstgrupper. I denne forbindelse henvises til handelsministerens kommentarer til Håndværksrådets henvendelse af 17. august 1976, der er optrykt som bilag til betænkningen.

Et *mindretal* (socialdemokratiets, det radikale venstres, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* (venstres, det konservative folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget, vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* under henvisning til den under I. anførte begrundelse.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutternes rentemarginal.

Et *mindretal* (socialdemokratiets, det radikale venstres, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Holmberg (V). Jens Peter Jensen (V). Lennart Larson (V). Wichmann Madsen (V).

Nauerby (FP). Bach (FP). Hölge (FP). Inger Stilling Pedersen (KrF).

*Dorte Bennedsen (S). Lysholt Hansen (S). K. J. Mortensen (S),
formand.*

Inge Fischer Møller (S). Birte Weiss (S). Ingomar Petersen (RV).

*Ole Olsen (SF). Kaj Hansen (DKP). Havnstrup Clemmensen (KF),
næstformand.*

Et *andet mindretal* (venstres, det konservative folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* under henvisning til den under I. anførte begrundelse.

Ændringsforslag. til

I. forslag til lov om begrænsning af udbytter og vederlag m. v.

Af *handelsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

Stk. 3 affattes således:

„*Stk. 3.* Er aktiekapitalen eller indskudskapitalen inden for de tre forud for den 31. august 1976 senest afsluttede regnskabsår udvidet ved kontant indbetaling, ved indbetaling i andre værdier end kontanter (apportindskud) eller ved konvertering af gæld, kan udbyttebeløbene ved udregningen af gennemsnitsudbyttet forhøjes til de beløb, som de ville have udgjort for de enkelte regnskabsår med de for disse gældende procent-satser, såfremt udvidelsen havde fundet sted ved periodens begyndelse.“

Bemærkning.

Den ændrede formulering tilsigter at tydeliggøre udtrykket „apportindskud“ i overensstemmelse med aktieselskabslovens § 6, stk. 1, nr. 1.

Bilag 1.

HÅNDVÆRKSRADET

København, den 17. august 1976.

Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer.

Håndværksrådet er enig i den betragtning, at en forlængelse af den gældende pris- og avancelovgivning ud over de 2 år, som det var meningen loven skulle virke, ikke er hensigtsmæssig.

Håndværksrådet er fortsat af den opfattelse, at det danske erhvervsliv stort set er præget af en konkurrencesituation, som overflødigger indgreb i priser og avancer, idet konkurrencen inden for hovedparten af erhvervslivet tilsikrer, at de priser, som forbrugerne betaler, er rimelige.

I en situation som den nuværende, hvor en række kriseprægede lovforanstaltninger gennemføres, må rådet tage til efterretning, at det ikke er politisk muligt at undlade at gribe ind over for erhvervslivets prisdannelse.

På de præmisser er det imidlertid, set med rådets øjne, positivt, at det foreliggende forslag til lov om priser og avancer lægger op til en mere differentieret form for indgreb, end man hidtil har kendt inden for pris- og avancelovgivningens område.

Til lovens enkelte bemærkninger skal Håndværksrådet særlig knytte kommentarer til betegnelsen „Konkurrencebeskyttet erhverv“ i lovforslagets § 1.

Det siges i kommentaren til § 1, at de for aktiv konkurrence udsatte eksporterende og importkonkurrerende erhverv pådrager sig mindre interesse. Og det siges ligeledes i bemærkninger til lovforslaget, at „De erhverv, der arbejder uden særlig konkurrence fra udlandet...“. Disse bemærkninger kunne efterlade det indtryk, at det, som handelsministeren i særlig grad synes at have øje for, er den konkurrencebeskyttelse, som findes for importerede varer eller tjenesteydelser inden for nogle områder.

Håndværksrådet er imidlertid af den opfattelse, at der inden for en række af de eksempler, der nævnes i bemærkningerne, f. eks. bygge- og reparationshåndværket, er en særdeles effektiv konkurrence, som ganske overflødigger prisindgreb. Rådet er i besiddelse af dokumentation for, at særlig de mindre virksomheders indtjening og dermed også indehaverens egen fortjeneste ikke er tilstrækkelig. Dette forhold har været særlig utilfredsstillende i de senere år, og rådet ser dette som en klar illustration af eksistensen af en nok så kraftig konkurrence inden for store dele af håndværket og den mindre industris område.

Håndværksrådet skal derfor henstille til erhvervsudvalget, at man ved affatning af bemærkningerne til loven er opmærksom på, at man ved tidligere love inden for dette område fra statsadministrationens side har været særdeles opmærksom på udformningen af bemærkningerne. Rådet vil derfor finde det hensigtsmæssigt, om udvalgets intentioner med hensyn til fortolkningen af ordet „konkurrencebeskyttede“ klargøres i bemærkningerne.

Endelig skal rådet anmode om, at det i bemærkningerne præciseres, at det for den selvstændige — og i særlig grad de selvstændige, som er medarbejdende, herunder medarbejdende hustruer — skal gælde, at det ikke anses for udtryk for manglende konkurrence, at indtjeningen stiger i samme omfang, som det gælder for lønmodtagerne inden for tilsvarende områder.

De selvstændige har på de fleste områder inden for Håndværksrådets medlemsskare vist sig at sakke agter ud for lønstigningen inden for lønmodtagerområdet. Dette synspunkt er tidligere uddybet i en henvendelse

Bilag til bet. o. lovf. vedr. begrænsning af udbytter og vederlag m. v.

til regeringen. Rådet medtager denne afsluttende bemærkning under hensyn til, at det i forslaget § 1, stk. 4, for tjenesteydelser inden for liberale erhverv udtrykkeligt er præciseret, at der skal tages hensyn til ind-

komstudviklingen for lønmodtagerne. En tilsvarende regel er ikke foreslået for så vidt angår de såkaldte konkurrencebeskyttede erhverv.

Med venlig hilsen

Adolph Sørensen,
formand.

Til folketingets erhvervsudvalg.

Bilag 2.**Handelsministerens kommentar til håndværksrådets henvendelse af 17. august 1976.**

Det fremhæves i bemærkningerne til lovforslaget, at de erhverv, som ikke er udsat for en aktiv konkurrence fra udlandet, har haft mulighed for at tilpasse sig en stærkere omkostningsudvikling end eksporterhverv og importkonkurrerende erhverv. Dette hænger sammen med, at disse konkurrencebeskyttede erhverv alle er undergivet ensartede hjemlige omkostningsstigninger og ikke er udsat for konkurrence fra virksomheder, som er undergivet en lavere omkostningsstigning, hvilket i mange tilfælde vil være udenlandske virksomheder.

På baggrund af denne betragtning, hvis principielle rigtighed jeg må fastholde, foreslås det pålagt monopoltilsynet at føre særligt tilsyn med disse typiske hjemmemar-

kedsvirksomheder. Skulle det ved dette tilsyn vise sig, at der ikke er behov for indgreb, fordi markedsforholdene er af en sådan karakter, at erhvervsudøverne inden for en bestemt branche ikke kan realisere en indkomstudvikling, som er ude af takt med den tilkendegivne indkomstpolitik, vil det ikke være i overensstemmelse med loven at foretage indgreb.

Jeg kan tiltræde, at den i det fremlagte indkomstpolitiske program indeholdte betragtning om, at der må tages særligt hensyn til befolkningsgrupper med lavere indkomster, også er gældende for de selvstændige erhvervsdrivende i lavindkomstgrupper og for medarbejdende ægtefæller i de samme grupper.

Bilag 3.**Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pengeinstitutters rentemarginal.***Spørgsmål:*

Der ønskes en opstilling over, hvad ministeren agter at foretage sig med bemyndigelsen i § 1, nr. 6.

Handelsministerens svar:

I bekendtgørelse nr. 215 af 24. april 1975 om pengeinstitutters rentemarginal, der er udstedt i henhold til den gældende rentemarginallovs § 9, er opregnet de ind- og udlån, der indgår i rentemarginalberegningen.

På indlåns siden forekommer det rigtigt ved en revision af bekendtgørelsen i henhold til den foreslåede udvidede bemyndigelse at overveje medtagelse af den særlige form for indlån, som modtagelse af ansvarlig indskudskapital indebærer. Ansvarlig indskudskapital er efter bank- og sparekasselovens § 22 fremmedkapital, men der gælder det særlige, at i tilfælde af likvidation fyldestgøres indskydere af ansvarlig indskudskapital efter bankens eller sparekassens øvrige kreditorer. Ansvarlig indskudskapital er så-

ledes nok en særlig form for indlån, men i rentemarginalmæssig henseende finder jeg, at den bør behandles som indlån i øvrigt.

På udlånssiden er det min agt ved en ændring af rentemarginalbekendtgørelsen at fastslå, at beløb, som pengeinstitutterne har deponeret i Danmarks Nationalbank i henhold til kassebindingsaftalen af 24. oktober 1975 mellem Danmarks Nationalbank, Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening, skal indgå i beregningen af den gennemsnitlige udlånsrente. Efter aftalens indgåelse meddelte jeg i skrivelse af 4. november 1975 til tilsynet med banker og sparekasser, at kassebindingsbeløbene skulle indgå i rentemarginalberegningen, idet jeg er af den opfattelse, at dette er rimeligt og også muligt i henhold til den gældende lov. Det må dog erkendes, at deponeringen i Nationalbanken, der forrentes med en lav rente, er en speciel form for udlån, hvorfor det forekommer rigtigst at tydeliggøre hjemmelen til at medtage kassebindingsbeløbene under udlån.